

Knut Gösta Westerberg

Född den 16:e januari 1921 i Vendel

Död den 21:a december 2003 i Uppsala

Gift 1946-06-22 i Almunge med Venny Wahlström

Barn:

Hans-Olof 1946

Anette 1949

Stefan 1951

Uppsala den 19-2-1995

Nu skall jag äntligen börja skriva hur mitt liv gestaltade sig. Jag föddes den 16:e januari 1921. Vi bodde då i en statarbostad som tillhörde Örbyhus slott. Pappa var smed och smedjan låg en bit ifrån vårt hus. När jag föddes hade mina äldsta syskon flyttat hemifrån. Som 12-årig efter skolans slut blev man utskickad att tjäna sitt levebröd, det blev hos bönder i socknen det, en del var snälla en del icke.

Minnen från barndomen

Vi bodde vid Örbyhusgård där far var smed, vi var många syskon, 12 stycken.

Mor dog 1924, jag var 5 år då, mor var endast 38 år då hon lämnade oss, jag hade 2 yngre bröder, Sven och Bengt. Vi hade nära till skolan bara rätt över vägen i stort sett, vi gick hem och åt frukost på rasten, sommarlovet fick vi ligga i rovlandet och gallra och rensa rovor. Betalningen för detta tog far hand om. Lönen för honom var ej något att skryta om, han hade lön plus fri bostad och bränsle, veden sågade vi

pojkar, vedboden full varje höst, mjölk hämtade vi varje kväll uppe vid Lagårn där Ladugårdsförmannen Andersson mätte upp mjölken åt folket som hämtade där, vi fick 4 liter kommer jag ihåg, den separerade vi, det vill säga att grädden skildes från övrig mjölk som sedan kärnades, så blev det smör. Far blev ibland uppkallad till slottet för att mottaga kläder som grevens barn vuxit ur, kläderna fick vi barn sen. På den tiden hade man halm i madrassen som vi fick hämta uppe i ladan eller från en från halmstack som stod utanför, det skulle vara råghalm, den var lite mjukare än annan halm. Vi packade madrasserna så dom blev runda som

Syskon och kusiner, längst fram står Gösta, Bengt och Sven.

stora korvar sen var det kul när man skulle lägga sig.

Tråkiga minnen från min barndom

Det första var när mor dog, jag var 5 år då sedan Sven och Bengt som var yngre, mor låg i kammarn som det kallades på den tiden, sängen värmdes upp med varma grytlock kommer jag ihåg, kakelugnen höll ju inte värmen så länge, mor dog i nämnda kammare i sin kalla säng. Vi småbarn var uppställda runt omkring henne, det är en sådan sak som man aldrig glömmer, kistan fördes på en hästvagn till kyrkan i Vendel där mor blev begravd.

Minnen från Örbyhus

Vi var ju stor familj och ändå större blev vi när far tog hem sin svägerska, han hade ju sju barn med sig också, så vi var fjorton stycken som gick i skolan samtidigt, vi var jämnåriga med våra kusiner så vi slutade skolan två och två varje år. Det var nog fattigt och svårt för far att få det att gå ihop men som man bäddar får man ligga, sen fick dom ju 5 stycken barn till sedan svägerskan och far varit ihop ett tag. Vad mat och kläder gick åt till alla dessa ungar inga barnbidrag fanns på den tiden och utöver fri bostad och vedbrand, 4 liter mjölk om dagen allt detta kallades för stat som blev avskaffat på trettioalet.

Det andra tråkiga minnet för min del

Jag var mager och hungrig jämt på gränsen till undernärdhet. Sedan led jag av "Enuresis Nocturna" vilket betyder ofrivillig söngvätning, nattlig urinavgång, denna plåga förföljde mig ända upp till 15 års ålder, värsta tiden var när far skulle ta hem sin svägerska för att sköta hushåll och hem, det var stryk varje morgon, björkriset fanns under taket på yttervinden, men det hjälpte föga. Strax före innan styfemor kom var det extra åtgärder som vidtogs, man läste i en gammal läkarbok som fanns väl i många hem, bestraffningen en morgon blev att jag blev slagen rätt över ansiktet med dessa våta lakan så det bara stänkte om det, jag satt vid bordet och grät då dessa åtgärder vidtogs. En annan

gång blev jag ställd i en zinkbalja framför spisen, sedan togs in iskallt vatten och detta hälldes utöver min darrande rygg, men söngvätandet fortsatte ändå dessa minnen glömmer man aldrig. När jag tjänade vid Viksta hängdes lakanen ut bredvid ingången så man fick skämmas extra för övriga medlemmar i familjen. Lakanen blev ju gula utav dessa "ofrivilliga" uringeringar. Min styfemor var den enda som förkastade dessa åtgärder som jag blev utsatt för av min far, men man dömer inte döda människor, i grund och botten var ju far en snäll människa. Det han gjorde var ju välmenat för min del, men med motsatt effekt. Ni förstår hur det kändes när man står spritt naken i en balja och övriga syskon sitter runt det stora köket för att se denna "seans" detta går aldrig för mig att glömma. Något hat till Far för dessa åtgärder mot mig har jag aldrig känt då det gjordes i välmenande syfte, istället hjälpte jag honom med att gräva kryddlandet på hösten någon gång då han blev äldre och inte orkade så mycket, jag cyklade från Karby i Vendel för att hjälpa till med detta åt far. För det var så att när man arbetade på jordbruk så hade man rätt på en veckas ledigt när allt skördearbete var avklarat, denna ledighet inträffade i oktober månad.

Måltiden

En sommar var jag vid Järpebo, ett torp under Örbyhus, var där och hjälpte till med allt möjligt, jag fick gå in och äta före dom andra, det var mörkt ute det var på höstkanten. Lite mat var det på bordet, potatis och fläsk, när moran kom in från Lagården sa hon som så, "har du inte något sovel (fläsk) du gosse", då var det lite tjocka fläskbitar som låg i stekpannan med en massa flott, jag hade mosat potatis och doppat hårt bröd i flottet innan hon kom inså jag var mätt och belåten, sen cyklade jag hem i kolsvarta mörkret.

Greven

Jag var hos en bonde i Kryssbo i Vendel en vinter, vi var 2 drängar där, Sven Hallsenius och jag, där var kul fast jobbigt, köra timmer och ved från skogen, lastade timmer på kälken, vi körde timret till Kjettslinge där Örbyhus gods hade sin såg och kvarn. Själv jobbade jag förutom i Kryssbo också i

Uvlunge som ligger i Viksta socken. Gården i Kryssbo hörde under Örbyhus gods. Det var ju fyra stora gårdar, Örbyhus, Kjettslinge, Norrby och Bärby som låg ända framme vid kyrkan, allt detta ägdes av en greve von Rosen, han var vid Örbyhus gård, där slottet finns, bara på somrarna. För övrigt var han överceremoni-mästare åt Kung Gustaf Adolf den femte. Vid Örbyhus fanns stor trädgård, där arbetarnas barn fick hjälpa till för en liten lön. Det fanns smed, snickare, fiskare, trädgårdsmästare, befallningsman, stallförman och ladugårdsförman. Greven hade ju ridhästar och en massa fina vagnar som skulle skötas, greven hade särskilda ridvägar på godsets marker, han red ofta förbi rovlandet där vi låg och rensade rovor, det var många gamla mjölkerskor som också låg i rovlandet, så fort dom fick se greven komma och rida sprang dom fram och neg när dom hälsade på honom. Nu finns det ej någon greve eller mjölkerskor kvar vid Örbyhus, där har för övrigt byggts en golfbana, tiderna har förändrats.

Gunnar

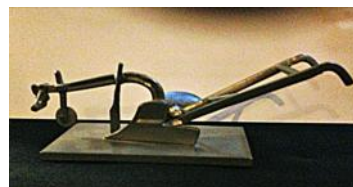
Vi fick ju som sagt var komma ut tidigt och tjäna vårt uppehälle, som dräng tjänade man 30:- per vintermånad och 20:- per sommarmånad, sen hade man ju också mat och husrum. Jag minns när broder Gunnar flyttade hemifrån, far och jag var med honom till Grevens badstuga där lånades en båt som vi lastade i Gunnars cykel och en stor koffert som han cyklade med ända till Tomsarbo, en gård på östra sidan av Vendelsjön mittemot Kyrkan nästan. Där fick Gunnar slita ont, en sak som låter omänskligt, ni förstår han fick lasta en fjädervagn och köra ner till Vendelsjön där fick han binda hästen i vagnen och bära ned säckarna till en roddbåt och sedan rot till kvarn vid Kjettslinge på andra sidan sjön och där bära upp sädessäckarna för att mala och sedan bära tillbaka till båten för att köra hem till Tomsarbo. Mjölaren Schang Karlsson vid kvarnen såg att det kom en och rodde, stora vågor var det båten försvann ibland ur mjölnarens åsyn, men det gick ju bra den gången. Gunnar var en stark yngling.

En otrolig häst

Jag måste berätta om en otrolig häst som vår granne hade, stället hette Hummeltorp, också under Örbyhus. Där var jag så ofta jag kom åt, jag tyckte om dur, men det luktade illa om mig när jag kom hem, det fastnade lukt i kläderna, det var ju så kul att köra häst. Denna häst som var vitgrå till färgen var snäll och förståndig till tusen, jag och farbror Rosén som torparen hette vid Hummeltorp var till Månkarbo en eftermiddag för att hämta skogskälkar, åkte i en fjädervagn den var lätt för hästen att draga, när det sedan blev hemfärd var det nästan mörkt, det var 2 mils färdväg hem igen, jag skulle ju gå i skolan dagen efter. Hur som helst gick denna häst hem utan att bli körd av oss, för vi låg i vagnen oh sov, farbror Rosén var ut på en åker efter ett fång hö som vi bäddade ner oss i, där sov vi hela vägen hem, det var ju många avtagsvägar och korsningar mellan Månkarbo och Örbyhus, sista avtagsvägen från Vendelsheden var vid ko mötet på Bärbyåsen men hästen klarade det också, men när han kom ner till skolan vid gården stannade han, han tyckte väl att jag skulle kliva av, men jag somnade om, sedan fick jag gå tillbaka i mörka natten alldeles själv, men hem kom jag ju.

Plöjningstävlan

Jag skall tala om en rolig dag. När jag jobbade i Karsby i Vendel då var det

plöjningstävlan med hästar, då var det en domare från stan med och dömde, han hette Gösta Knutsson. Var agronom vid Ultuna, vi var väl en 10 stycken som tävlade och jag vann den tävlingen, vid bedömningen var det i första hand raketten på fårorna sedan djupheten över densamma som skulle vara så jämn som möjligt, samt hur plogbillen vändes och dennes jämnhet. Ja det var en stor dag för lissdrängen vid Anders Ers. Stället kallades så, det var namn efter dom äldre ägarna på släktgården. Priset till bäste deltagare var en liten hästplog på en platta allt utav tenn, där namn och plöjningsdag är skrivet. Jag var med flera gånger men då gick det ej så bra.

Minnen från Vendel

Min bästa kompis och jag cyklade från Vendel till Romme Hede i Dalarna (ca 12 mil) på en jordbruksutställning, mycket maskiner och allt som försigkom på en bondgård. Där var vi en vecka, vit träffade på en karl från Vendel som stod i en monter och demonstrerade diskmaskiner, det var väl dom första som kom ut. Kommer ihåg en slogan som han hade som löd på följande vis. "Mina vänner detta är den mekaniska Eva som diskar villigt och glatt både dag och natt", när vi lessnat på utställningen cyklade vi till Furuviksparken som var nystartad då. Vi kom fram klockan elva på kvällen i hållande regn så tältade vi där en natt, sen åkte vi hem till Vendel dagen därpå. De nöjen som fanns annars under min ungdom var dans vid olika dansbanor. Då träffade man jämnåriga för dans, kaffedrickande och småprat. Vi kunde cykla omkring 3 mil på grusvägar för att dansa och när dansen var slut cyklade vi hem igen.

Militärtjänsten

Jordbruksarbetet pågick ända tills jag for in till Uppsala och I8, (var infanterist) som pågick nästan 2 år, det rädde krig i våra grannländer då, detta var på 40-talet, jag låg bland annat i beredskap i Karengi mot finska gränsen på vintern. Vid en vårmanöver i Värmland fick vi order om att vi skulle åka därifrån. Vi skulle marschera till Persberg och åka tåg därifrån. När vi gick från förläggningen så mötte vi en gammal man som vi frågade om hur långt det var till Persberg, han svarade helt kort "en ó en halv timme", förr mätte många gamla avstånd i tiden som det gick att gå sträckan. Vi trodde att vi skulle få åka hem från Persberg men när vi vaknade på tåget så var det vid Ånge. Därifrån fick vi bege oss till Valsjöbyn där vi låg sista sommaren. Vi hade posteringar vid Norska

gränsen. Militärtjänsten varade från den 20 april 1941 till den 15 september 1943.

Arbeten

Sedan bodde jag hos syster Märtha, fick arbete vid bröderna Modins traktorfirma, säsongsarbete, därefter vid Kallenbergs tvätt på Östra Ågatan, körde ut tvätt till firmor och privata hem, kom till ett hem på Salagatan med tvätt, Hagelins hette dom, den frun tyckte jag skulle passa vid järnvägen, dom hade en son vid SJ i Stockholm. Jag fick låna ansökningshandlingar där som sonen hade använt, efter prov i Stockholm började jag i Uppsala i april 1944 och blev kvar där i 40 år.

Giftermål

När jag en gång var ut till Eknäs i Almunge och hälsade på min bror Gunnar så gick han och jag ut på en promenad förbi Lilla Moga. Då träffade vi systrarna Venny och Henny vid deras mjölkpall. Det var förta gången jag och Venny träffades. Den 22 juni 1946 gifte vi oss, så det blir guldbröllop i sommar, tre barn har vi fått, 5 barnbarn har vi, alla är stora nu, några går i högskola och Gymnasium än. Vårt äldsta barnbarn, Sara, är i Israel för 3-dje året, jobbar på en kibbutz, hon kommer hem den 20 april 1996.

Tisdagen 21/5-96

Ett uppehåll i skrivandet har det varit det är så blåsigt och kallt ute men jag skall åka till stugan och sätta sticklök.

Måndag 3/6-96

Ja ytterligare dagar har gått, men någon sommarvärme har det inte blivit ännu. Vi har ej flyttat ut till sommarstugan ännu som vi brukar göra för Venny skall läggas in på Ackis för undersökning av magen då hon har besvär med den, sedan skall hon opereras för

kranskärslförträngning till hjärtat men först skall magen bli bra.

Måndag 1/7-96

Midsommaren är över vi har varit gifta i 50 år. Vi samlades vid Funbo, barn och barnbarn det var kul att ha dom omkring sig, Elin var ute på Gotland och cyklade med sina kompisar. Ja tiden går, det är bara att hänga med så gott det går, men krafterna sinar för var dag som går. Vädret är lite fram och tillbaka, solsken och regn om vartannat.

Gösta 76 år

Skolfoto, Gösta sitter längst ned till vänster.

Gösta och Filip, syster Märta's man gräver upp potatis

Posering vid Gunillaklockan i Uppsala

Venny, Gösta, Gunnar och Mary

Hans-Olof, Anette, Stefan och Gösta

Gösta med sin svåger Bengt

Gösta och Venny ute i Funbo

Dagmar uppvaktas av syskon, fr v. Sven, Bengt, Karin, Ingrid, Gunnar, Märta, Elsa, Gösta och Dagmar.

